

3. Canvia la postura inicial d'aquells que discuteixen durant llurs respectius enfrontaments?
4. Fixeu-vos en el monòleg d'Ió de l'Episodi II. Mostra els trets propis del jove que és i ho fa conforme al seu comportament a l'obra?
5. Llegiu atentament el monòleg de Creüsa a l'Episodi III. S'assembla Creüsa a altres protagonistes femenines de les obres d'Eurípides?

IV. LA CRÍTICA

A) *Sobre el desenvolupament de l'argument*

Amb la visió de conjunt de l'obra com a rerefons, elaboreu un judici de valor sobre els següents punts:

1. L'existència dels factors "error humà", "mort" i "purificació de la falta", que són els elements habituals de les tragèdies gregues.
2. La correspondència entre el desenvolupament de l'acció i els plans que hi havia previstos i que s'exposen en determinats moments.
3. El tractament dramàtic (serietat, ironia, intriga, humor, etc.) que reben tant el tema principal com els secundaris.
4. El grau de verosimilitud i credibilitat que ofereix la situació tant per als personatges que l'executen com per als espectadors que assisteixen a la representació.

B) *La representació actual*

Muntar la representació d'una obra teatral exigeix estudiar bé el text, crear un espai escènic concret i aprofundir en el caràcter de cada personatge. Opineu sobre els aspectes següents:

1. La fidelitat de l'actual muntatge respecte l'estructura original d'una obra de teatre.
2. El vestuari, el decorat, llum i so de l'actual interpretació i la seva contribució a subratllar els diferents moments de l'obra.
3. La manera d'evolucionar el Cor a l'escena durant la representació.
4. El grau de verosimilitud dels actors i la seva coherència amb el caràcter propi dels personatges.

C) *La pervivència*

El teatre grec aborda problemes i conflictes que, pel fet de pertànyer a l'essència de l'home, interessin a tothom, independentment del lloc i del temps. Verifiqueu:

1. L'actualitat dels temes tractats en l'obra i el seu enfocament.
2. La possible similitud d'alguns elements de l'obra amb altres tragèdies gregues.
3. El caràcter específic d'aquesta obra des del punt de vista tràgic.
4. L'existència d'altres obres que s'hagin ocupat dels mateixos temes en altres èpoques històriques.

Eurípides

IÓ

Proposta de comentari guiat de l'obra

Per

Ramón Martínez Fernández

Catedràtic de Grec

a l'I.E.S. "Navarro Villoslada", de Pamplona

I. L'OBRA

A) *La tradició mitològica*

Amb l'ajut dels instruments de consulta convenients, dueu a terme les següents activitats:

1. Establiu la identitat dels personatges principals de la tragèdia.
2. Dibuixeu un arbre genealògic, el més complet possible, de la família d'Ió.
3. Confirmeu si també el mite reflecteix una realitat històrica explicada a través de personatges i fets de valor simbòlic.

B) *La situació dramàtica*

Llegiu el Pròleg i l'Episodi I. Seguidament responeu les següents qüestions:

1. Definiu el caràcter dels personatges principals.
2. Situeu el lloc on discorre l'acció dramàtica. Raoneu la vostra resposta.
3. Comproveu si hi ha diferències entre la versió del mite que ofereix Eurípides i la tradició mitològica més comuna.

C) *El context històric de la primera representació en escena*

Amb l'ajut dels instruments de consulta convenients, procureu:

1. Datar (amb aproximació) la primera posada en escena de la tragèdia. A partir del resultat assolit en aquell concurs, quina us sembla que va ser la reacció del públic?
2. Inserir cronològicament la peça en el conjunt de les obres d'Eurípides.
3. Enumerar els principals fets històrics ocorreguts els anys anteriors a la representació d'aquesta tragèdia.

II. L'ACCIÓ

A) *L'escenari religiós*

Apol·lo és esmentat sovint pels personatges de l'obra i, tot i no intervenir-hi directament, hi és present de forma continuada.

1. Què vol dir l'apel·latiu "Lòxias" que se li aplica i per què se l'anomena així? Té alguna relació amb la trama de la peça?
2. Expressa Ió alguna opinió sobre Apol·lo i, de manera general, sobre els déus?
3. Quin és el parer de Creüsa sobre la manera de comportar-se Apol·lo, tant pel que fa a ella com per la seva manera habitual?
4. De quina mena són els rituals religiosos esmentats a l'obra?
5. Manifesten els personatges alguna creença sobre el premi o el càstig per llurs obres?

B) *L'escenari social*

Creüsa i Xutos, reis d'Atenes, es mouen en un determinat món social.

1. Està d'acord Creüsa amb el paper assignat a les dones?
2. Com són considerats els esclaus en el si de l'obra?
3. Representa aquesta postura alguna mena de canvi davant de la visió normal que es tenia a l'antiga Grècia quant als esclaus?

4. Es descriu en l'obra alguna mena de treball manual?

5. Quin valor s'atribueix al treball al llarg de la peça?

C) *L'escenari polític*

La ciutat d'Atenes és esmentada força vegades, fins i tot s'al·ludeix a la seva organització política i a alguna de les seves institucions.

1. Quina imatge d'Atenes reflecteix l'obra?
2. Quina opinió tenen els atenesos d'ells mateixos?
3. Quina mena d'actitud envers els estrangers reflecteix o descriu la tragèdia des dels punts de vista humà i polític?
4. Esta satisfet Ió amb la mena de vida que porta?
5. Quina opinió té Ió sobre el poder polític i com reacciona davant la possibilitat o la certesa d'arribar a exercir-lo?

III. L'ESTRUCTURA

A) *Els elements literaris i recursos escènics*

El teatre grec, com a gènere literari que és, s'escriu en vers (no en prosa) i està concebut per a ser representat davant d'espectadors.

1. És ric el llenguatge poètic de la peça (epítets, metàfores, símls, al·legories, etc.)?
2. Quin origen s'atribueix en l'obra al nom d'Ió?
3. Són escaients a una tragèdia les detallades descripcions (amb anècdotes i altres informacions) que apareixen en determinats moments de l'obra?
4. Quina és la funció del servent a l'Episodi IV i quin sol ser el paper d'aquest personatge en les tragèdies?
5. De quina manera es resol el problema originat al final de la peça i com s'anomena aquesta solució?

B) *El Cor*

El Cor (lligat a l'origen mateix del teatre) és un element constant en les tragèdies i en les comèdies gregues.

1. Els components del Cor actuen com a personatges individuals?
2. El paper que interpreta és extens? Té importància dins del conjunt de l'obra?
3. Participa el Cor en l'acció? Ho fa de manera congrüent amb l'argument?
4. Quina és l'actitud del Cor envers Creüsa i respecte el conflicte que s'ha plantejat en l'obra?
5. Hi ha algun canvi en la postura del Cor en algun moment de la peça?

C) *Els episodis*

Les obres teatrals gregues inclouen sempre una enèrgica discussió entre protagonista i antagonista. Eurípides hi sol afegir unes intervencions en forma de monòlegs ben peculiars.

1. Quin pot considerar-se el moment de màxima tensió dramàtica?
2. Qui són, i per què, els qui s'enfronten dialècticament en el decurs de l'obra?